

Lemmikloomad Loomakaitseseaduses

MTÜ Loomuse tagasiside loomakaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusele.

MTÜ Loomus tunnustab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tahet muuta Loomakaitseseadust (LoKS) loomasõbralikumaks ning näeb samme paremuse poole. Samas tuleb rõhutada, et

Loomakaitseseadus peaks eelkõige lähtuma loomade heaolust ja kaitsest, mitte inimeste tahtest neid pidada, müüa ja kasutada.

LoKS-i väljatöötamiskavatsuses (VTK-s) on mitmeid kohti, mis jäävad selgelt nõrgaks ega täida oma eesmärki.

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

Zoofiilia

Pooldame zoofiilia selgesõnaliselt looma suhtes lubamatute tegude loetellu lisamist. VTK-s pakutakse lahendusena, et LoKS-i täiendatakse asjakohaselt ja keelatakse selgesõnaliselt inimesel loomaga suguühtesse astumine ja muu sugulise iseloomuga tegu loomaga.

VTK-s on välja toodud, et Karistusseadustiku (KarS) § 522 ja KarS § 49 kohaselt võib kohus looma suhtes lubamatu teo toimepanemise eest lisakaristusena määrata loomapidamise ja/või loomadega töötamise keelu. **Leiame, et looma seksuaalse väärkohtlemise korral peaks see keeld olema kohustuslik lisakaristus.**

Lemmikloomade positiivne nimekiri

Loomakaitseorganisatsioonid, sh Loomus, on teinud ettepaneku kehtestada Eestis nõ lemmikloomade positiivne nimekiri, st nimekiri loomaliikidest, keda tohib lemmikloomana pidada. Selline nimekiri on vajalik selleks, et tagada lemmikloomadena peetavate loomade heaolu. Rõhutame, et **inimeste tahe pidada lemmikloomana mistahes looma ei tohiks olla ainu- ega esmatähis ega mitte mingil juhul olulisem loomade heaolust.**

Esimeseks lahenduseks pakutakse VTK-s koostada perekondade või liikide kaupa loomadele sobivate pidamistingimuste ja -võtete kohta kirjeldused ja luua avalik andmebaas või tagada vajaliku informatsiooni andmine looma kasvataja või müüja poolt. Pakutud variant ei ole realistlik lahendus, sest liikide arv loomamaailmas on üüratu, praktiliselt haldamatu, ning pakutud kirjelduste loomine oleks tohutu töömaht. [Teadlaste hinnangul](#) on maailmas ligikaudu 8,7 miljonit liiki, kellest 1,2 miljonit on klassifitseeritud

Teiseks võimalikuks lahenduseks pakutakse eksootiliste loomade lemmikloomadena pidamise keeldu, mis sisuliselt on nõ negatiivne nimekiri. See variant tekitab palju küsimusi, nt kust tõmmata eksootilise looma piir. Mistahes liikidest antud negatiivne nimekiri koostada, on alati võimalus, et keegi leiab mõne sinna mittekuulva eksootilise looma, keda ta otsustab lemmikloomana pidada. Seetõttu ei lahenda negatiivne nimekiri eesmärki ja ei kaitse reaalsuses lemmikloomadena pidavaid loomi ega taga nende heaolu.

Koerte ketispidamise keelustamine

Pooldame koerte alalise ketispidamise keelustamist LoKS-is. Samas on VTK-s välja toodud, et keeld kehtiks praeguste plaanide kohaselt vaid alates teatud ajast sündinud (näiteks 01.01.2025) koertele ning koertele, keda pole varem ketis peetud. See jätab välja kõik koerad, kes praegu ketis elavad või lähiajal ketti plaanitakse elama panna. **Keeld peaks kindlasti kehtima kõikidele koertel (näiteks üleminekuajaga), mitte jätma praegu kannatavad koerad pimesi kannatama veel aastateks.**

Loomade müümine poodides

2023. aasta novembris algatasid neli loomakaitseorganisatsiooni - Loomus MTÜ, Eesti Loomakaitse Selts MTÜ, Varjupaikade MTÜ ja Röömsad Hüpped MTÜ - ühiselt rahvaalgatuse, mille eesmärk on keelustada kauplustes loomade müümine, sest loomapoes ei ole võimalik tagada loomadele loomuomaseid tingimusi.

VTK-s on toodud: "Väidet, et loomapoodides ei ole üldse võimalik loomi hästi pidada, faktiliselt tõendada ei ole võimalik." Tegemist on selgelt tagurliku suhtumisega. **Praktika on näidanud, et loomapoodides (ega üheski teises poes) ei ole võimalik loomi pidada nii, et loomade heaolu oleks tagatud.** Näiteks ei saa poes tagada loomadele vajalikku liikumisruumi ega arvestada nende päevarütmiga (eriti öise eluviisiga loomade puhul).

VTK-s räägitakse loomade müümise kontekstis loomapoodidest, ent loomi müüakse ka teistes poodides, nt ehituspoodides. Hetkel tegevusloa selleks vaja ei ole, kehtib vaid teavituskohustus. Ühe lahendusena pakutakse tegevusloa kehtestamist, ent jääb selgusetuks, mida see praktikas muudaks, eriti arvestades Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) madalat järelevalve teostamise võimekust.

VTK-s leitakse, et kõik probleemid, mida loomakaitsjad kirjeldavad seoses lemmikloomade kauplemisega, on võimalik lahendada keelustamise asemel ka tingimuste seadmise, loakohustuse ja nõuete kontrolliga. Teoorias võib sellega ehk mingil määral nõustuda, kuid arvestades nõuete kontrolli madalat taset ei ole tegemist reaalsust arvestava plaaniga. **Praegusel hetkel langeb suur järelevalve vastutus tavakodanikele ja vabatahtlikele, kes jälgivad, mis tingimustes loomi poodides peetakse, sest PTA-l selline võimekus lihtsalt puudub.** Juhul, kui PTA jõuab kontrollima ning teeb ettekirjutusi, parandatakse poodides probleemsed kohad ajutiselt, peagi on loomad aga taas endistes tingimustes, sest tegemist on ettevõtetega ning otsuseid tehakse majanduslikel kaalutlustel. Poed, kus müüakse loomi, ei suuda täita ka praegu kehtivaid tingimusi, mistõttu eeldus, et nad rangemaid tingimusi täidavad, on pigem naiivne ja unistusemaiguline.

Loomaaiad ja loomapargid

Loomus on seisukohal, et loomade kasutamine meelelahutuslikel eesmärkidel peaks olema keelustatud, sest loom ei ole asi.

VTK-s on välja toodud, et Euroopa Liidu direktiivis 1999/22/EÜ on sätestatud, et loomaaedade pidamise eesmärk Euroopa Liidus on eelkõige kaitsta looduslikku loomastikku

ja bioloogilist mitmekesisust. Praktikas on loomaaedade peamine funktsioon siiski meelelahutus. Näiteks:

- Tallinna Loomaaias on liike 345, samas on liigikaitselise tegevuse all välja toodud vaid kolm: Euroopa naarits, lagrits, habekotkas. Täiendavalt toetab loomaaed rahaliselt teisi asutusi, kes tegelevad liigikaitsesega. See tekitab küsimuse, mis eesmärgil on loomaaias ülejäänud 342 liiki.
- Pärnus tegutsev MiniZoo tegutseb vaid meelelahutuslikel eesmärkidel ekspuaterides madusid, gekosid, krokodille ja teisi eksootilisi loomi.

Väidetavalt täidavad loomaaed ka hariduslikku eesmärki, ent leiame, et loomade puuris pidamise asemel võiks kasutusele võtta innovaatilisemad meetodid, mis ei eelda loomade ekspuaterimist. **Lisaks õpetavad loomaaed meie lastele ja noortele eelkõige seda, et loomad on asjad, on inimestele ära kasutamiseks, mitte elusolendid, kel on inimesest sõltumatu iseväärtus.**

Seni, kuni peetakse loomi nende näitamiseks, pooldame loomapargi mõiste kasutusele võttu, ent see ei tohiks sisalda lünki, millest on kerge kõrvale hiilida (nt on praegu nii, et tegevusluba peab olema vaid juhul, kui loomi näidatakse vähemalt seitse päeva aastas).

Tegevusluba ei nõuta, kui loomi näidatakse lühiajaliselt, nt erinevate ürituste raames. Kehtib vaid teavitamiskohustus vähemalt kümme päeva enne üritust. **Leiame, et selline loomade näitamine peaks olema keelatud või PTA-l oleks kohustus kontrollida kõiki üritusi, kus näidatakse loomi, sest teavitamiskohustus ei taga kuidagi loomade heaolu ning teeb järelevalve sisuliselt olematuks.** Probleemid loomade heaoluga tulevad välja vaid tagantjärele, kui ürituse külalastajad sellest kedagi, nt loomakaitseorganisatsioonide, teavitavad. Eriti aktuaalne on see teema suviti, mil loomad tuuakse palava ilmaga terveks päevaks huvilistele katsuda.

Toome välja, et aastaid on nii meedias kui ka ühise laua taga räägitud PTA vähesest võimekusest teostada järelevalvet, ent antud VTK-d lugedes ei kajastu, et seda probleemi adutakse või tunnistakse. Plaaniitud tegevused tõstavad PTA töömahtu, nt lemmikloomana peetavate liikide pidamistingimuste kirjelduste koostamine ja loomi müüvate poodide tegevuse kontroll. Valdav enamus sellest tegevusest langeks aga taas loomakaitseorganisatsioonide õlule. Arvestades riigi majanduslikku olukorda pole realistlik planeerida tegevusi, mis suurendavad ressursside vajadust, sest ilmselt need tegevused ei saa teoks.

Täiendavalt toetame Eesti Loomakaitse Seltsi ja Eestimaa Loomakaitse Liidu seisukohti, mis puudutavad lemmikloomade pidamise tingimusi, steriliseerimist ja hulkuvaid loomi.

Viited:

- Zoofiiliast Loomuse kodulehe: <https://loomus.ee/zoofiilia/>
- Lemmikloomadest Loomuse kodulehe: <https://loomus.ee/lemmikloomad/>
- Õiguslikud võimalused loomade kaitse parandamiseks Eestis: loomus.ee/wp-content/uploads/2024/01/Loomakaitseoigus_KOK_dets-2023.pdf